

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗАПОВЕД

№ РД 09 - 377/09.03.2009 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация за професия **762010 Посредник на трудовата борса**, специалност **7620101 Посредник на трудовата борса**, от професионално направление код **762 Социални дейности** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов – заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	762	СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ
Професия	762010	ПОСРЕДНИК НА ТРУДОВАТА БОРСА
Специалност	7620101	ПОСРЕДНИК НА ТРУДОВАТА БОРСА

Утвърдена със Заповед № РД 09 - 377/09.03.2009 г.

София, 2009 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по професията **код 762010 Посредник на трудовата борса**, специалност **код 7620101 Посредник на трудовата борса** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалната компетентност на обучаваните, изискващи се за придобиване на трета степен по изучаваната специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение. До утвърждаване на ДООИ за придобиване на квалификация по професията и специалността настоящата Национална изпитна програма следва да се прилага само за системата на народната просвета.

Държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

Държавен изпит по теория на професията и специалността е писмена разработка на изпитна тема от учебното съдържание от задължителната професионална подготовка с продължителност 4 астрономически часа.

Изпитната тема се формулира от тематични области на учебния план, базирани на следните основни икономически дисциплини:

- Основи на правото;
- Трудово право;
- Икономика на предприятието;
- Икономика на труда;
- Мениджмънт и управление на човешките ресурси;
- Маркетинг.

Държавен изпит по практика на професията и специалността се реализира чрез разработване и защита на бизнес-проект от екип до 3 ученици или като индивидуална разработка.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:

- а.** Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
- б.** Критерии за оценяване.

2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:

- а.** Указания за изпита по практика.
- б.** Критерии за оценяване.

3. Система за оценяване.

4. Препоръчителна литература.

5. Приложения:

- а.** Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
- б.** Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание.

Изпитна тема: 1. Възникване и изменение на трудовото правоотношение.

План-тезис: Индивидуален трудов договор – същност, съдържание и сключване. Срочни трудови договори. Трудов договор за изпитване. Недействителност на трудовия договор.

Приложна задача: Изготвяне на трудов договор.

Дидактически материали: Бланка на трудов договор.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава същността, страните, съдържанието и начина на сключване на индивидуалния трудов договор.	15
➤ Познава видовете срочни трудови договори и условията за тяхното сключване.	10
➤ Познава и интерпретира правилно недействителността на индивидуалните трудови договори или на част от тяхното съдържание.	10
➤ Интерпретира правилно реда за обявяването на един трудов договор за недействителен.	10
➤ Характеризира и оценява възникването и изменението на трудовото правоотношение между работник и работодател.	5
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 2. Работно време, почивки и отпуски.

План-тезис: Същност и видове работно време, почивки и отпуски. Извънреден труд. Ползване на платения годишен отпуск.

Приложна задача: Изготвяне на заповед за разрешаване на платен годишен отпуск.

Дидактически материали: Бланка на заповед.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава същността на работното време, разграничава почивките, отпуските и извънредния труд.	15
➤ Познава видовете работно време, основните видове отпуски и почивки.	15
➤ Познава условията и реда за полагане на извънреден труд и начина за неговото заплащане в зависимост от това кога е положен.	10
➤ Анализира и интерпретира законовата процедура и реда за ползване на платения годишен отпуск.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 3. Прекратяване на трудовото правоотношение.

План-тезис: Общи основания за прекратяване на трудов договор – чл. 325 от КТ. Прекратяване на трудовия договор от работника и работодателя с или без предизвестие. Защита срещу незаконно уволнение.

Приложна задача: Изготвяне на заповед за прекратяване на трудово правоотношение от работодателя с предизвестие.

Дидактически материали: Бланка на заповед.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава основните хипотези (обща основания) за прекратяване на индивидуалния трудов договор.	15
➤ Познава основните хипотези и условия за прекратяване на трудовия договор от страна на работника – с и без предизвестие.	15
➤ Познава и характеризира основните хипотези и условия за прекратяване на трудовия договор от страна на работодателя - с и без предизвестие.	15
➤ Анализира и интерпретира защитата на работниците и служителите срещу незаконно уволнение съгласно КТ.	5
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 4. Граждански сделки.

План-тезис: Същност и квалификация на гражданско правните сделки. Недействителност на сделките. Договори – продажба, наем, заем, изработка и поръчка.

Приложна задача: Изготвяне на договор за продажба.

Дидактически материали: Бланка на договор за продажба.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава същността и характерните черти на гражданските сделки.	10
➤ Познава основните класификации на сделките и на договорите като вид сделка.	15
➤ Познава и интерпретира правилно видовете недействителни сделки – нищожни и унищожяеми.	10
➤ Анализира основните видове договори: продажба, наем, заем, изработка, поръчка по отношение на техния предмет, страни, начини за прекратяване.	15
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 5. Търговско представителство.

План-тезис: Същност на търговското представителство. Видове правни фигури – същност и особености. Правомощия на търговските представители.

Приложна задача: Изготвяне на трудов договор за обикновен търговски пълномощник с генерално пълномощно.

Дидактически материали: Бланка на трудов договор за обикновен търговски пълномощник с генерално пълномощно.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава същността на гражданското и търговското представителство, общите черти и различия между тях.	10
➤ Познава правомощията на различните видове търговски представители и прави разграничение между различните правни фигури.	20
➤ Точно използва понятията и характеризира видовете представителства.	10
➤ Анализира предимствата и недостатъците на видовете търговско представителство.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 6. Предприятие.

План-тезис: Предприятието и фирмата – същност, принципи и функции. Външна и вътрешна среда на предприятието. Видове предприятия. Мотиви за създаване и придобиване на предприятие. Избор на предмет на дейност, местоположение и размер на предприятието. Предприятието и околната среда.

Приложна задача: Вземане на решения за създаване на предприятие, избор на предмет на дейност, правна форма, местоположение.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Дефинира същността, принципите, функциите и целите на предприятието.	10
➤ Описва видовете предприятия и факторите, които определят бизнес средата на предприятието.	10
➤ Формулира мотивите и предмета на дейност за създаване и придобиване на предприятие, принципите и факторите при избора на местоположение.	20
➤ Знае факторите и причините за състоянието на околната среда и възможностите за преодоляване на проблемите между нея и предприятието.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 7. Персонал на предприятието и производителност на труда.

План-тезис: Характеристика на труд, работна сила, трудови ресурси и персонал. Състав и структура на персонала. Производителност на труда – характеристика, показатели и методи за измерване. Фактори за повишаване производителността на труда.

Приложна задача: Да се определи равнището на производителността на труда по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Дефинира основните понятия. Познава длъжностната характеристика и структура на персонала.	15
➤ Познава същността на производителността на труда.	5
➤ Разбира и анализира показателите и методите за измерване производителността на труда.	20
➤ Анализира факторите за повишаване на производителността на труда.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 8. Основни страни и характерни черти на съвременния труд.

План-тезис: Същност на труда и подходи към неговото изучаване. Функции на труда. Характерни черти на съвременния труд.

Приложна задача: Определяне характерните черти на съвременния труд при конкретна ситуация.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Пояснява същността на труда и подходите към неговото изучаване.	20
➤ Посочва и обяснява функциите на труда.	10
➤ Характеризира основните черти на съвременния труд.	20
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 9. Формиране на трудовия пазар.

План-тезис: Стоката на трудовия пазар и видове сделки. Особености на трудовия пазар. Търсене на труд – комбиниране на труд и капитал, маргинален подход при анализа на търсенето на труд, фактори, влияещи върху търсенето на труд. Предлагане на труд – решенията в домакинството и данъците за предлагане на труд, човешкия капитал и предлагането на труд, ефективност на инвестициите в образованието.

Приложна задача: Да се опише и анализира ситуацията на пазара на труда за дадена професия по конкретни данни от практиката.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Обяснява стоката на трудовия пазар, неговите особености и видовете сделки.	10
➤ Разбира и обяснява същността на търсенето на труд и подходите при неговото анализиране.	20
➤ Характеризира предлагането на труд и факторите, влияещи върху него.	20
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 10. Организация на труда и трудови стандарти.

План-тезис: Същност и съдържание на организацията на труда. Видове трудови стандарти.

Приложна задача: Разработване на избран основен трудов стандарт в предприятие по конкретни данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава същността и съдържанието на организацията на труда.	10
➤ Обяснява характеристиките и значението на отделните трудови стандарти.	20
➤ Умело разкрива връзките и зависимостите между отделните трудови стандарти.	10
➤ Показва умения за сравнения и анализ на трудовите стандарти.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 11. Управление на предприятието.

План-тезис: Същност и функции на управлението. Стил на управление. Същност на управленското решение. Изисквания и етапи в процеса на вземане на решения. Видове решения. Методи за вземане на решения

Приложна задача: Вземане на управленско решение по конкретен казус от практиката.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Дефинира същността и функциите на управлението.	10
➤ Обяснява методите и етапите за вземане на решение.	20
➤ Прилага процеса на вземане на решение и анализира различните управленски стилове.	10
➤ Анализира връзката между различните стилове на управление на вземане на решение.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 12. Мотивация на персонала.

План-тезис: Същност на мотивацията. Теории за мотивация. Мотивация и производителност на труда. Мотивация на персонала.

Приложна задача: Разработване на модел за мотивация (най-малко 5 мероприятия) за малко предприятие.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Дефинира същността на мотивацията.	5
➤ Характеризира теориите за мотивация.	25
➤ Разбира и обяснява връзката мотивация – производителност.	10
➤ Анализира процеса на мотивация на персонала.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 13. Същност и място на функцията “Управление на човешките ресурси” в рамките на организацията.

План-тезис: Човекът като ресурс в организацията – сравнение. Определяне на понятията “Управление на човешките ресурси” (УЧР) и “Управление на персонала” (УП). Значение и място на функциите УЧР и УП в съвременните организации. Структура на функциите.

Приложна задача: Да се представи и анализира осъществяването на една от функциите по УП в действаща организация (по избор).

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава същността и мястото на функцията УЧР.	10
➤ Познава структурата на функцията УЧР.	10
➤ Характеризира подфункциите на функцията УП.	20
➤ Разкрива връзките и зависимостите между отделните подфункции.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 14. Набиране на кандидати за работа. Подбор на сътрудниците.

План-тезис: Същност на функцията. Процедура по набиране и подбор на кадри. Организационни цели и план за възпроизводство на човешките ресурси. Избор на методи за набиране на кадри. Същинско набиране.

Приложна задача: Да се избере най-подходящият кандидат за работа по предварително зададени данни и да се направи обосновка на избора.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава същността на понятията набиране, подбор и избор на кадри.	5
➤ Познава процедурата по набиране и подбор на кадри.	10
➤ Характеризира отделните етапи на процедурата по набиране и подбор на кадри.	20
➤ Познава основните методи за набиране на кадри.	5
➤ Характеризира същинското набиране на кадри.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 15. Маркетинг-микс.

План-тезис: Елементи на маркетинг-микса. Стокова политика – елементи, жизнен цикъл на продукта, продуктова политика, иновации. Ценова политика – предпоставки при разработване на ценови стратегии, избор на ценова стратегия. Пласментна политика – същност и задачи, канали на разпределение, фактори за избор на канал за дистрибуция. Комуникационна политика.

Приложна задача: Разработете насоки за стокова политика, пласментна политика, избор на подходящ метод на ценообразуване и рекламни средства и носители за новосъздадена фирма с конкретен предмет на дейност.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава елементите на маркетинг - микса.	10
➤ Разбира и обяснява същността на стоковата политика, методите за формиране на цената и каналите на разпределение и средствата за комуникация.	20
➤ Обяснява основни продуктови и ценови стратегии по време, различните фази от жизнения цикъл на продукта и начините на организация на продажбите и рекламата.	10
➤ Анализира факторите, които оказват влияние при избор на маркетингова стратегия.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема 16: Предприемаческа дейност и предприемачески процес.

План-тезис: Предприемаческа дейност и поведение. Предприемачески процес. Субекти на предприемаческата дейност. Предприемачески функции. Предприемаческо мислене и действие.

Приложна задача: Анализирайте дейността на съществуваща предприемаческа фирма с конкретен предмет на дейност. Детайлизирайте позицията на младия предприемач за повишаване на нейната конкурентоспособност.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава предприемаческата дейност като процес.	10
➤ Характеризира субектите на предприемаческата дейност.	15
➤ Обяснява предприемаческите функции.	15
➤ Обосновава мисленето и действията на предприемача.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема 17: Иновации и предприемачество.

План-тезис: Същност и значение на иновационния процес. Фази на иновационния процес. Иновативни предприятия.

Приложна задача: Да се определят основните критерии за иновативност на предприятие с конкретен предмет на дейност.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава същността и значението на иновациите.	10
➤ Характеризира задълбочено иновационния процес.	15
➤ Обяснява фазите на иновационния процес.	15
➤ Познава критериите за иновативност на предприятията.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема 18: Основни принципи за осъществяване на ефективни бизнес комуникации във фирмата.

План-тезис: Същност и значение на иновационния процес. Фази на иновационния процес. Иновативни предприятия.

Приложна задача: Анализират се типична ситуация от дейността на предприятие с конкретен предмет на дейност, описваща доставката на суровини и тяхното използване в иновативна технология. Коментар на прилагането на основните принципи за осъществяване на бизнес комуникации във фирмата в конкретната ситуация.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
➤ Познава същността на основните принципи за бизнес комуникации.	15
➤ Интерпретира правилно всеки принцип на бизнес комуникациите.	15
➤ Анализира прилагането на всеки принцип на бизнес комуникациите.	10
➤ Разкрива връзките и зависимостта между принципите на бизнес комуникациите.	10
➤ Приложна задача.	10
Общ брой точки	60

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетенции на обучаваните, отговарящи на втора степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика на професията и специалността се изразява в разработване и защита на бизнес проект от екип до 3 ученици или като индивидуална разработка.

Бизнес проектът се предава на комисията, утвърдена със заповед на директора на училището. Защитата на бизнес проекта се провежда през месец юни.

Бизнес проектът включва:

1. Увод.

2. Маркетинг:

- Анализ на обкръжаващата среда;
- Проучване;
- Статистическа обработка на резултати от маркетинговото проучване;
- Обработка на пазара – сегментиране, избор и характеристика на целеви пазар;
- Разработване на маркетингова стратегия.

3. Организация на дейността:

- Избор на правна форма и място;
- Организация на структурата;
- Организация на дейността.

4. Финансова част:

- Разходи;
- Приходи;
- Рентабилност, печалба, възвращаемост, ликвидност и др. икономически показатели.

5. Заключение, изводи и тенденции.

2. Критерии за оценяване.

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика разработва критерии за оценяване и съответните показатели. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. При разработване на индивидуалното практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика разработва показатели за оценяване на всяко задание при спазването на тези критерии. Могат да се използват следните примерни критерии:

№	КРИТЕРИИ	ПОКАЗАТЕЛИ	Максимален брой точки
1.	Представяне на бизнес проекта на хартиен носител	- спазени са изискванията за челна страница, съдържание, увод, изложение, приложение и заключение; - естетичен външен вид.	10
2.	Наличие на маркетингова част	- анализира макро- и микрообкръжаваща среда; - прилага SWOT-анализ; - провежда маркетингово проучване; - използва различни методи за набиране на информация; - прилага сегментиране и позициониране на продукта;	20

		- познава основните маркетингови елементи; - умее да прилага маркетинговия инструментариум; - разработва оптимална продуктова политика; - разработва печеливша ценова политика; - разработва оптимална пласментна политика; - разработва ефективна рекламна кампания.	
3.	Представяне на организацията на дейността	- изгражда управленска структура; - създава оптимална организацията на дейността; - оптимизация на имуществото, работното време и персонала.	10
4.	Разработена финансова част	- прилага основните икономически показатели; - умее да прогнозира приходи; - анализира финансовото състояние на предприятието; - прави изводи за дейността на предприятието и проектира тенденции за развитие.	10
5.	Умение за презентиране	Говори високо, ясно и не много бързо; положение на тялото; движение на ръцете; изражение на лицето; контакт с поглед; движения и др.	5
6.	Онагледяване на бизнес проекта	- използване на технически средства – компютър, ирайбпроектор, диапроектор; - използване на нагледни материали – табла, макети, фотоси, албуми и др.; - демонстрации и др.	5
7.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда. Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита, създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2) .	- правилно избира и използва по безопасен начин необходимите технически средства; - правилно организира работното си място с оглед осигуряване на ергономичност; - разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа и спазва предписания за съвременна реакция при работа с технически средства; - описва дейностите по поддръжка на работното място.	да/не

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Системата за оценяване на изпитната тема и индивидуалното практическо задание е точкова. Максималният брой точки за всяка изпитна тема или индивидуално практическо задание е 60.

Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява като се намалява максималният брой точки, определени за пълен, верен и точен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии : 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Основи на правото 1 и 2 част ,Авторски колектив, изд. Тилиа
2. Търговско право, Герджиков О., изд. Тилиа
3. Трудово право, Мръчков В., изд. Сиела
4. Икономика на предприятието, Попов Г., Макавеева Д., изд. Мартилен
5. Икономика на труда, Шопов Д., Стефанов Л., Паунов М.,
Университетско издателство “Стопанство” София
6. Управление на човешките ресурси, Шопов Д., изд Тракия М
7. Управление на персонала, Бънкова А.
8. Управление на персонала – учебно помагало, Ведър О.
9. Маркетинг, Драганов Д. и колектив, изд. Люрен

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Донка Дикова – Търговска гимназия, гр. Червен бряг
2. Евдокия Петрова – Търговска гимназия, гр. Червен бряг
3. Дочо Антонов - Търговска гимназия, гр. Червен бряг

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

по професия **762010 Посредник на трудовата борса**
специалност **7620101 Посредник на трудовата борса**

Изпитен билет № 7

Изпитна тема 7 : Персонал на предприятието.

(изписва се точното наименование на темата)

План-тезис: Характеристика на труд, работна сила, трудови ресурси и персонал. Състав и структура на персонала. Производителност на труда – характеристика, показатели и методи за измерване. Фактори за повишаване производителността на труда.

Приложна задача: Произведената през даден период продукция на фирма “А” възлиза на 52 650 370 лв. Средносписъчният брой работници, заети в производството е 2 150 души. Отработените човекодни от персонала за същия период са 580 542, а отработените човекочасове – 4 652 254. Да се определи равнището на производителността на труда.

Описание на дидактическите материали: Описание и условия на задача.

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професия **762010 Посредник на трудовата борса**
специалност **7620101 Посредник на трудовата борса**

Индивидуално практическо задание №.....

На ученика
(трите имена на ученика/обучавания)

отклас

начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:.....

1. Да се разработи и защити проект на тема:
2. Указания (инструкции/ изисквания) за изпълнение на практическото задание.

Проектът трябва да :

- е в обем не по-малко от 20 печатни страници;
- включва всички пунктове от съдържанието на проекта;
- съдържа графики, таблици, диаграми;
- съдържа списък с използваната литература;
- предава се на хартиен носител, формат А4 и на електронен носител;
- предава се на комисията 30 дни преди определената дата за защита;

УЧЕНИК:
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция

)